

N:o 146.

Af herrar **C. A. Lindhagen** och **J. G. Pettersson** i Södertelje, *angående ersättning i vissa fall för byggnader, som uppförts å af kronan disponerad mark vid Malmberget.*

Såsom bekant, har vid Malmberget inom Gellivare socken kronan förut egt och ensam disponerat all mark omkring grufvorna och de för dem utlagda utmälen.

Då emellertid, såsom 1898 års statsutskott yttrade, »omständigheterna oemotståndligt framkallat behovet af bostäder», inträffade det, att befolkningen började utan särskildt tillstånd uppföra bostäder åt sig här och hvar på den kringliggande kronomarken. Och i följd af de i alla afseenden oordnade förhållandena blefvo dessa byggnader naturligtvis uppförda på det mest provisoriska sätt. Sålunda uppkom den s. k. kåkstaden.

Af den mark, hvarå nämnda byggnader uppförts, har emellertid 1899 års Riksdag beslutat *dels* utarrendera en del till aktiebolaget Gellivare Malmfält, *dels* för jernvägens behof aftaga ett visst område *dels* afskilja jord för att enligt uppgjord regleringsplan, fördelad i tomter, upplåtas till enskilda med eganderätt för bebyggande.

Enligt Riksdagens beslut skulle de å bolagets arrendemark uppförda byggnader jemte tomtområden afträdas, när sådant kunde finnas erforderligt vare sig med hänsyn till bolagets behof af utrymme för sin rörelse, af helsovårdsskäl eller för åstadkommandet af ordnad byggnadsverksamhet; dock ålåg det bolaget att dervid erlagga lösen för bygg-

nadernas värde. Deremot meddelas ej något beslut om lösen för byggnader, uppförda å jernvägens eller stadssamhällets områden, och någon utredning om anledningen dertill återfinnes ej heller i de till ärendet hörande riksdagshandlingarne. Det är klart, att en dylik åtskilnad måste ställa sig obillig för dem, som haft sina byggnader uppförda utom det till bolaget upplåtna området.

Å den för jernvägen undantagna mark hafva nu i slutet af förra året genom jernvägsförvaltningens åtgöranden blifvit afhysta samtliga derå uppförda byggnader till ett antal af omkring trettio, utan att egarne bekommit någon ersättning för dem. Det kan dock ej anses staten värdigt att väl förbinda bolaget utgifva ersättning för byggnad å bolagets arrendjord, men sjelf undandraga sig sådan ersättning, när staten för sin egen inkomstgifvande rörelse tager i anspråk en del af kåkstadens område. Tydligt föreligger här också allenast ett förbiseende.

Något annorlunda ställer sig saken i afseende å byggnaderna på det blifvande stadssamhällets område. Köparen af en tomt kan här ej tillförbindas ersätta en på tomten förut uppförd byggnad. Ersättningen kunde visserligen utgå af köpeskillingarne för tomterna, men då dessa enligt Riksdagens beslut må tills vidare och intill dess annorlunda kan varda bestämdt användas till bestridande af sådana utgifter, som finnas erforderliga för områdets behöriga ordnande, skulle det senare ändamålet derigenom utan tvifvel blifva för mycket åsidosatt. Egaren af ett hus har här också tillfälle att bevara detsamma genom att inköpa sjelfva tomten, till hvars inlösen äfven företrädesrätt under viss förutsättning utlofvats sådan husegare. Dock står dylik utväg ej öppen för den, hvilkens byggnad är uppförd å mark, som afsatts till gata, torg eller allmän plats.

Under det sistlidne sommar af åtskilliga riksdagsmän gjorda besök i Malmberget bragtes denna fråga på tal från arbetarnes sida. Och vid ett nyligen hållet, talrikt besökt möte med Malmbergets arbetare uttalade mötet ett bestämdt kraf på att jernvägsförvaltningen borde ersätta de husegare, som afhysts från jernvägens område, för deras förluster. Dessutom uttalade mötet önskvärdheten af att ersättning måtte af tomtmedlen tillerkännas de personer, som hade sina hus å tillämnade gator, torg och allmänna platser inom stadssamhällets område.

Då dessa önskemål och i all synnerhet det första synas oss billiga och förtjenta af tillmötesgående, hemställa vi värdsamt,

att Riksdagen ville medgifva, att lösen må, på de vilkor Riksdagen kan bestämma, utgå dels för de bygg-

nader, som afhyts från det för statens jernvägar af-
tagna området i Malmberget, och dels för de hus, som
uppförts å mark, hvilken derstädes enligt uppgjord
regleringsplan utlagts till gator, torg och allmänna
platser.

Stockholm den 27 januari 1901.

Carl Lindhagen.

Jakob Pettersson.